
A, Á

Á

á-tól z-ig [cettig] elejétől végéig, kivétel nélkül

ABLAK

ablak a világra (jó) lehetőség arra, hogy magunkat (környezetünket, országunkat) a külvilágnak bemutassuk, ill. a külvilágról tájékozódhassunk

az ablakon dobja [hajítja v. szórja] ki a pénzt könnyelműen, fölöslegesen költekezik, pazarolja a pénzt

az ablakon hányják [szórják] be a pénzt *vkinek* [az ablakon ömlik be a pénz *vkinek*] könnyen, gyorsan sok pénzt keres, gazdagszik

kidob az ablakon *vmít* elpazarol, elpocsékol, elfecsérel *vmít*

nem tesz (ki az) ablak(á)ba *vmít* GÚNY. nem dicsekszik *vmivel*, (szégyenében) hallgat *vmiről*

ÁBRA

tudja, mi az ábra BIZ. tájékozott, tapasztalt, ismeri a helyzetet

ÁBRÁZAT

megnyúlik *vkinek az ábrázata* csalódottság kezd látszani *vkín*

ACÉL

kemény *vki v. vmi, mint az acél* a) (tárgy, eszköz, izomzat) nagyon kemény, edzett; b) VÁL. (jellem, lélek) nagyon szilárd, hajthatatlan

ACHILLES

vkinek v. vminek az Achilles-sarka VÁL. *vkinek v. vminek* a gyenge, könnyen sebezhető pontja

ÁDÁM

Ádámnál és Évánál [Ádámon és Éván v. Ádám-Évától] kezd *vmít* messziről kezdve, hosszasan mesél el *vmít*

Ádámról, Éváról rokonok [rokonok Ádámról, Éváról] távoli rokonságban vannak

ADÁS

veszi az adást SZLENG megért, felfog, belát *vmít*

ADONISZ

nem egy Adonisz BIZ. csúnya, ronda férfi

ADU

a nagy [az utolsó] adu *vkinek a kezében van (még)* (vitában, versengésben) még nem mondta ki a döntő érvet

előjön [előhozakodik] az aduval [kijátssza v. kivágja az aduját] (vitában, versengésben) ki mondja a döntő érvet

vkinek minden adu a kezében van [minden adu ott van *vkinél*] (vitában, versengésben) nagyon jó, előnyös helyzetben van

minden adut kijátszik (vitában, versengésben) az összes használható, fontos érvet beveti

ÁG

hét ágra süt a nap NÉP. erősen, forrón süt a nap

zöld ágra vergődik (*vkivel v. vmivel*) a) nehéz helyzetet sikeresen megold; b) *vkivel* megállapodásra jut v. *vmivel* eredményt ér el

AGÁR

fut [rohan v. szalad v. vágat], **mint az agár** nagyon gyorsan fut
sovány, mint az agár nagyon sovány, vékony személy

ÁG-BOG

ismeri (az ügy v. a dolog) minden ága-bogát bonyolult, szerteágazó dolognak, kérdésnek minden részletét ismeri

AGY

vkinek az agyára megy vki v. vmi a) megháborodik vki v. vmi miatt; b) vki v. vmi nagyon idegesít, bosszant vkit

elborul *vkinek az agya* BIZ. a) dühös lesz, indulatosá válik; b) megbolondul, megőrül

eldobja az agyát SZLENG (el)ámul, (el)csodálkozik, meglepődik

eldurran *vkinek az agya* SZLENG fel-dühödik, ideges, indulatos lesz

fűzi *vkinek az agyát* SZLENG a) SZÉDÍT, ámit vkit; b) megpróbál rábeszélteni vkit vmire

pihent agy(ú ember) meglepő, kissé szokatlan ötletekkel, javaslatokkal előálló ember

tágítják *vkinek az agyát* tanítanak, tovább képeznek vkit

tömi az agyát (vmivel) BIZ. a) TRÉF. mohón eszik; b) nagy ismeretanyag befogadására kényszeríti magát, sokat tanul; c) *vkinek az agyát vmivel*: nagy ismeretanyag befogadására kényszerít vkit, sokat tanít vkinek

ÁGY

ágyhoz köt *vkít vmi* milyen betegség meggátol vkit abban, hogy felkeljen

ágnak dől [esik] hirtelen meg-

betegszik és ágyban kell feküdni

ágnak dönt *vkít vmi* milyen betegség fekvésre kényszerít vkit

ágyra jár(ó) nincs lakása, csak fekvőhelyet bérel vhol éjszakára

beveti az ágyat beágyaz

kivet az ágy *vkít* nem tud (tovább) tétlenül feküdni

nyomja [órzi] az ágyat betegen fekszik

AGYAG

agyagba döngöl *vkít* (vitapartnerét) végleg legyőzi, megsemmisíti

AGYBA-FŐBE

agyba-főbe dicsér [ver] *vkít* túlságosan, mértéktelenül dicsér v. ver vkit

AGYONÜT

agyon se lehet ütni *vkít* [kétszer kell agyonütni *vkít* v. nem lehet agyonütni sem *vkít*] a) nem lehet elhallgattatni vkit, egyre csak beszél; b) igen életerős, egészséges

úgy alszik, mint akit agyonütöttek [mintha agyonütötték volna] nagyon mélyen, kábultan alszik

ÁGYÚ

(**úgy alszik, hogy**) **ágyú(ka)t süthetnek el mellette** [a füle mellett] olyan mélyen alszik, hogy nagy zajra sem ébred fel

ágyúval [ágyúkkal] ló verébre [verebekre] túlméretezett eszközzel akar egy egyszerű dolgot elintézni, megoldani

be van rúgva [részeg], mint az [egy] (öreg) ágyú tökrészeg buta, **mint az ágyú** nagyon buta **süket, mint az ágyú** süket, nagyot-hall

szerelmes, mint az ágyú nagyon szerelmes

AGYVELŐ

híg *vkinek az agyveleje* BIZ. gyenge szellemi képességű, korlátolt (személy)

AGYVÍZ

felforr [felmegy] *vkinek az agyvi-*
ze SZLENG a) nagyon melege lesz;
b) (*vkítől v. vmitől*): hirtelen mér-
ges, dühös lesz (*vkítől v. vmitől*)

AJAK

vkinek az ajkán csügg [csüng] VÁL.
a) hosszan csókolja *vkinek* az
ajkát; b) áhítattal, érdeklődéssel
hallgatja *vkinek* minden szavát

AJTÓ

ajtóstul ront (be) [rohan] a házba
kellő előkészítés, megfelelő be-
vezetés nélkül beszél *vmiről v.*
kér, tesz vmit

ajtót mutat *vkinek* kiutasít, kidob
vkít

(olyan kövér, hogy) **alig fér be [be**
se(m) fér] az ajtón nagyon elhí-
zott, feltűnően kövér (személy)

becsukja [becsapja] az ajtót *vki*
előtt [vkinek az orra előtt] elutasít
vkít

(végleg) **beteszi az ajtót** *vkinek v.*
vminek vmi BIZ. a) *vkinek*: nagy
bajt, kárt okoz *vkinek*; b) *vminek*:
elront, tönkretesz, megakadá-
lyoz, lehetetlenné tesz *vmít*

ha kidobják [kiverik] az ajtón,
bemegy [visszajön] az ablakon
túláságon tolakodó, szemtelen,
nem lehet tőle megszabadulni

hátsó ajtó kibúvó, kötelezettség
alóli v. kellemetlen helyzetből
való menekülési, visszavonulási
lehetőség

kopogtat *vkinek az ajtaján* VÁL. a)
kéréssel fordul *vkíhez*, a jóindu-
latát, beavatkozását kéri; b) be-
bocsátást kéri; c) a csatlakozását
szeretné bejelenteni

minden ajtó kinyílik [megnyílik]
vki előtt a) mindenütt fogadják,
mindenhova szabadon bejár; b)
(ismertsége, kapcsolatai révén) a
legnehezebb ügyeket is el tudja
intézni

minden ajtó bezárul [zárva van]
vki előtt mint vendéget v. kérel-
mezőt sehol sem fogadnak *vkít*
nyitott ajtókra talál szívesen, ba-
rátságosan fogadnak *vkít*, kéré-
sét készségesen teljesítik

nyitott ajtó(ka)t dönget [nyitott
ajtón dörömböl] olyan dolgot
kér v. vitat, amelyhez már hozzá-
járultak v. amely nyilvánvaló

nyitva hagy magának egy ajtót
ügy intézi a dolgot, hogy szük-
ség esetén vmely ürüggyel
visszavonulhasson, kimenekül-
hessen a bajból

zárt ajtó(k) mögött a nyilvánosság
kizárásával

zárt ajtókra talál ridegen elutasíta-
nak *vkít*, elzárkóznak kérése tel-
jesítése elől

AKASZTÓFA

(az) **akasztófán végzi [(az) akasztó-**
fára jut v. kerül] a) bűnöző haj-
lama miatt előbb-utóbb a legsú-
lyosabb büntetést kapja; b)
akasztással kivégzik

AKNA

elhelyezi aknáit *vki ellen* alattomos
csapdát készít *vkinek*

AKNAMUNKA

aknamunkát folytat [végez] *vki el-*